

Christendom vs. het moderne atheïsme (naturalisme)

---

a.h.v

Patrick Madrid and Kenneth Hensley, *The Godless delusion. A Catholic Challenge to Modern Atheism*, 2010.

Christendom vs het moderne atheïsme

Inhoud

- Ook al is de hype van het *New Atheism* voorbij. Een aantal argumenten zijn nog altijd virulent aanwezig in de Westerse wereld.
  - ▶ Echt atheïsten vormen een minderheid.
  - ▶ Veel mensen zijn ongelovig, maar er is ook een groep die sterk gemotiveerd is om anderen tot het atheïstisch standpunt over te halen, m.n. in academische en educatieve wereld.
- Jongeren en anderen worden vaak geïndoctrineerd met een ***naturalistisch*** wereldbeeld.
  - het wordt als enig redelijk wereldbeeld gepresenteerd.

Christendom vs het moderne atheïsme

Naturalisme

- **Naturalisme:** de opvatting dat de natuur (=materiële wereld) “alles is wat er is”.
  - ▶ de materiële wereld is niet enkel de basis van de natuurwetenschappen, maar ook de exclusieve basis voor het intellectuele werk op alle mogelijke andere gebieden.
  - ▶ dat God niet bestaat is duidelijk in deze opvatting.
  - ▶ Ook al wordt er vaak niet direct tegen Gods bestaan geageerd.
    - Het is wel een onbewezen aanname
    - die voortdurend geïmpliceerd, geïnsinueerd, gesuggereerd, begrepen en “geweten” wordt
- Duidelijk:
  - ▶ **indien het naturalisme waar is dan is er geen God en omgekeerd als God bestaat is het naturalisme niet waar.**
- Huidige houding is samen te vatten:
  - ▶ Misschien is er wel een God, maar wie weet het zeker, en wat maakt het uit? Niemand weet zeker dat er geen God is daarboven, dus waarom zou je je daarmee bezig houden.

Christendom vs het moderne atheïsme

Naturalisme

- Laat belangrijkste vragen over ons leven onbeantwoord:
  - ▶ waarom ben ik er?
  - ▶ wat is het uiteindelijke doel van mijn leven?
  - ▶ ben ik geschapen?
  - ▶ waar kom ik vandaan en waar ga ik naar toe?
  - ▶ wat is de zin van heel de wereld, heel het bestaan?

Christendom vs het moderne atheïsme

Het Christelijke wereldbeeld (1)

- Minstens vanaf de vierde eeuw speelt voor mensen in het Westen het drama van het eigen leven zich af binnen het grote kosmische drama van de schepping.
  - ▶ een oneindige persoonlijke God bestaat en heeft de wereld geschapen ...
  - ▶ wij zijn mensen met lichaam en ziel gemaakt naar het beeld van God, bedoeld om eens in de eeuwigheid met Hem te zijn
  - ▶ ieder mens heeft een betekenis en doel dat ver uitgaat boven de paar jaren dat hij hier op deze wereld verblijft.
  - ▶ zolang wij hier zijn moeten wij leven in God liefde en volgens de geboden die Hij in ons hart heeft ingeschreven en geopenbaard door Zijn Zoon, Jezus Christus.

Christendom vs het moderne atheïsme

Het Christelijke wereldbeeld (2)

- Geschapen naar Gods beeld (omschrijving CKK)
- 41 De schepselen dragen alle een zekere gelijkenis met God in zich, heel bijzonder de mens die geschapen is naar het beeld en de gelijkenis van God. De talrijke volmaaktheden van de schepselen (hun waarheid, hun goedheid en hun schoonheid) zijn derhalve een weerspiegeling van de oneindige volmaaktheid van God.
- 355 “En God schiep de mens als zijn beeld; als het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hem” (Gen. 1,27). De mens heeft een unieke plaats in de schepping: ... in zijn eigen wezen verenigt hij de geestelijke en de stoffelijke wereld.
- In deze visie is de kennis van Gods geest en wil is de hoogste kennis in het Christelijke verhaal.

Christendom vs het moderne atheïsme

Het naturalistisch wereldbeeld

- In het begin was het natuurlijke heelal, materie en energie, en niets meer.
  - ▶ er is geen schepping van de mens, en deze is dus ook geen beeld van God
  - ▶ omdat er geen God of geesten of zielen bestaan zijn alle godsdiensten waanzin.
    - alle godsdiensten zijn in wezen hetzelfde en alles wat de gelovige over God beweert te weten of te geloven is onzin
  - ▶ de mens heeft zelf God/goden gemaakt: god meestal gezien door naturalisten als *God of the Gaps*.
  - ▶ de enige kennis is die van de natuurwetenschap, biologie, fysica, chemie aangevuld door menswetenschappen zoals psychologie, antropologie en sociologie.

Christendom vs het moderne atheïsme

De opkomst van het naturalistische wereldbeeld

- Hier geen historisch overzicht.
- Het proces waarmee het naturalistische wereldbeeld bezit meent te nemen van de menselijke geest is een soort **goocheltruc/kunstgreep**:
  - ▶ De goochelaars/tovenaars in witte laboratoriumjassen stelden dat natuurwetenschap en naturalisme hetzelfde zijn,
  - ▶ vervolgens verklaarden zij het naturalisme waar is op basis van de wetenschap.

Christendom vs het moderne atheïsme

De opkomst van het naturalistische wereldbeeld (2)

- De natuurwetenschap heeft natuurlijk veel bewerkt op vlak van medicijnen, technologie, enz.
- De magie en de fout bestaat er in om aan te nemen dat natuurwetenschap en naturalisme in wezen hetzelfde zijn.
- Het verschil:
  - natuurwetenschap is een *methode* om de natuurlijke wereld te onderzoeken
  - naturalisme is een *filosofie* die stelt: de natuurlijke wereld is alles wat bestaat.
- De naturalist stelt dat de wetenschap God buiten gesloten heeft en dus dat dus enkel de natuurlijke wereld bestaat.
  - Helaas: de meerderheid van de atheïsten baseren hun overtuiging op de wetenschap en zien niet in dat ze een filosofische vraag niet beantwoorden ...
- God valt per definitie buiten het bereik van de natuurwetenschap
  - deze kan er dus niets over zeggen.
  - men kan geen proeven doen met God of engelen ... het zijn geen materiële dingen

Christendom vs het moderne atheïsme

De dominantie van het naturalistisch wereldbeeld

- onbewezen neemt men aan dat God niet bestaat en dat “God” enkel een begrip een verzonnen notie is of een idee “geboren uit de bevende geest van onze voorouders” (*God of the gaps*)
- Het naturalisme heeft voor een groot deel het Christelijk verhaal verdrongen
- Onder naturalisme is alles veranderd:
  - ▶ Nietzsche “God is dood”
  - ▶ er bestaat geen ultieme betekenis of hogere doelen
  - ▶ kan geen moraal/ethiek leveren
  - ▶ huwelijk, gezin, seksualiteit moeten enkel gezien worden door de lens van de evolutionaire biologie, sociologie en psychologie.
  - ▶ naturalisme neemt de plaats in van het Christendom als de geaccepteerde visie van “hoe de werkelijkheid in mekaar zit.”

Christendom vs. naturalisme

Een conflict van wereldbeelden

- als het naturalisme waar is dan het Christendom dat niet (en omgekeerd)
  - ▶ Als het naturalisme waar is dan
    - is het gevaarlijk om kinderen te vertellen over God enz.
    - dan zijn die geloven in geestelijke werkelijkheden God, Christus, sacramenten ... hetzelfde als geloven in de tandenfee, offeren aan papa smurf of de moraalregels volgen van Sinterklaas
- als het Christendom waar is dan is naturalistisch wereldbeeld een ontkennen van de werkelijkheid.
  - ▶ als God bestaat dan zit de naturalist ernaast en
  - ▶ wordt een kind *geloof* geleerd in een onpersoonlijk, blind, volkomen willekeurig (random) natuurlijke evolutieproces ...
  - ▶ dit snijdt hen dan af van de waarheid van wie ze werkelijk zijn...
  - ▶ dan is naturalisme waanzin
- ▶ ga verder met slide 15

Christendom vs. naturalisme

De taak van de Christen

- De taak van de Christen is het om de leugen van naturalisme bloot te leggen en te bestrijden.
- *//////////* voorlopig einde
- vanaf hier verder uit te werken
- Madrid 39v..

Christendom vs. naturalisme

De taak van de Christen

- /// hieronder ev. verder uit te werken
- /// eerst moraal uitgewerkt hierna //
- plan 2 wegen:
  - 1. heelal
    - fine-tuning in hele evolutie ervan
    - ontstaan van leven
    - denken
  - 2. mens
    - moraal
    - esthetiek
    - lijden
    - hoop
    - openheid voor God

Christendom vs. naturalisme

De taak van de Christen

- /// hieronder ev. verder uit te werken
- parallelle weg naar kennis
- abduction ... verklaring van de beste uitleg zowel in natwet als in thie
- gezamenlijke aannames:
- er is een heelal
- men kan aan natuurwetenschap doen
- *
- natwet impliceert geloof dat het kan
- natwet verklaart niet dat mathematische modellen werken

Naturalisme

Het einde van goed en kwaad

- In de naturalistische context worden de vragen:
  - ▶ Wat is de werkelijkheid?
  - ▶ Wat betekent het om mens te zijn?
  - ▶ Wie ben ik?
  - ▶ Waar kom ik vandaan?
  - ▶ Waar ga ik naartoe na dit leven?
- fout beantwoord met de nodige consequenties

- Hieronder wordt naturalist en atheïst door elkaar gebruikt..

Naturalisme

Fundamenteel probleem/fout

- Zonder God verdwijnt:
  - ▶ moraal,
  - ▶ kennis,
  - ▶ menselijke waardigheid,
  - ▶ vrijheid en zin.

- Ook de atheïst moet opdat zijn leven geen complete chaos wordt leven alsof het Christelijke wereldbeeld waar is, ook al ontkent hij Gods bestaan.

Naturalisme

Fundamenteel probleem/fout

- Het vertrekpunt van het naturalisme: er bestaat niets anders dan natuurlijke objecten, materie en deeltjes.
  - ▶ Naturalisme en materialisme zijn eigenlijk hetzelfde wereldbeeld.
  - ▶ er bestaat niets buiten de materiële wereld.
  - ▶ alles wat bestaat, incl. jij en ik, ontstaat en vergaat door puur natuurlijke oorzaken en processen.

- Gevolg:
  - ▶ niets bestaat of kan bestaan dat buiten het veld van de natuurwetenschappelijke uitleg valt.

Naturalisme

Opgang

- M.n. de materialistische biologie en biochemie hebben in loop van 20e eeuw op grote schaal de bovennatuurlijke kijk op het leven bijna volledig geëlimineerd.

Naturalisme

De regels van fair play

- C.S. Lewis begint *Onversneden Christendom* met aan te tonen:
  - ▶ iedereen of hij wil of niet gelooft in het bestaan van een “morele wet”.
  - ▶ iedereen (ook kinderen) zal protesteren als je voorkruipt, als je je belofte niet nakomt, enz.
  - ▶ diit maakt geen verschil tussen Christenen en mensen van eender welke andere religie ..

Naturalisme

“De morele wet”

- De atheïst verklaart deze “fair play” of wat wij goed en kwaad noemen:
  - ▶ het is enkel een kwestie van culturele conventies die in loop der tijden zo geëvolueerd zijn.

- Indien dat waar is
  - ▶ hoe te argumenteeren dat de moraal van de nazi's fout was?
  - ▶ hoe te verklaren dat de aanslagen van 9/11 niet kunnen?

- De waarheid is:
  - ▶ iedereen gelooft in de morele wet
  - ▶ degenen die zeggen van niet laten in alles blijken dat ze het in praktijk wel doen.

Intermezzo

De natuurwet (CKK)

- 1954 De natuurwet drukt het oorspronkelijke morele besef uit, waardoor het menselijke verstand kan onderscheiden wat goed is en wat kwaad, wat waarheid is en wat leugen: De natuurwet staat geschreven in de ziel van allen en van ieder afzonderlijk ...
- 1956 De natuurwet, aanwezig in het hart van ieder mens en vastgesteld door de rede, is universeel en haar geboden en gezag strekken zich uit over alle mensen.
- 1959 Als zeer goed werk van de Schepper geeft de natuurwet een stevig fundament, waarop de mens het huis kan bouwen van de morele gedragsregels die zijn keuzen zullen bepalen.
- 2072 Omdat de tien geboden ... zijn fundamenteel onveranderlijk en gelden dus altijd en overal. Niemand kan ervan ontslaan. De tien geboden zijn door God in het hart van de mensen gegrift.

Naturalisme

Intuïtieve moraal

- Voor Christenen is het duidelijk:
  - ▶ de mens is gemaakt naar Gods beeld
  - ▶ de morele wetten weerspiegelen wie God is
- goed en kwaad:
  - ▶ zijn niet enkel woorden voor onze eigen voorkeuren
  - ▶ het zijn “reële dingen” geschreven in onze harten

Naturalisme

De “standaard” van goedheid

- St. Thomas: zeggen “God is goed”
  - ▶ is een manier om te zeggen dat God de goedheid zelf is.
  - ▶ analoog: zonder het idee lijn of “ideale lijn” kan je niet oordelen of een reële lijn recht of krom is.
- Goed en kwaad
  - ▶ zijn geen willekeurige begrippen
  - ▶ ook niet gebaseerd op Gods arbitraire wil
    - waardoor bv. morgen kindermoord zou zijn toegestaan.\
  - ▶ reflecteren Gods natuur of het morele karakter van God.
- zonder dat iemand het je vertelt weet je dat moord, diefstal, liegen fout zijn

Naturalisme

De “standaard” van goedheid

- De boodschap van Jezus is in wezen:
  - ▶ zo leven zoals God je geschapen/bedoeld heeft
  - ▶ reflecteer Zijn goedheid en waarheid in je eigen daden
  - ▶ volg de Vader in de hemel na.

- St. Thomas:
  - ▶ het eigen object van het verstand is de waarheid
  - ▶ het eigen object van de wil is het goede.

- Enkel omdat God bestaat kan je over waarheid en goedheid spreken.
  - ▶ zonder God zijn het niet meer dan je persoonlijke voorkeuren en bevestigingen.

- Moraal is geen onbeduidend deel van onze ervaring.
  - ▶ het is de kern van onze ervaring
  - ▶ we ervaren hier ons geschapen zijn naar Gods beeld en gelijkenis

Naturalisme

Een materialistisch moraal?

- ook atheïsten volgen een morele wet net zoals zij die in God geloven.
- Wat is hun basis voor goed en kwaad?

- Goed en kwaad
  - zijn geen eigenschappen zoals geel of hardheid.
  - zijn echter beslist immateriële eigenschappen die werkelijk bestaan in de wereld

- voor de naturalist:
  - omdat echter niet-materiële dingen niet bestaan in de naturalistische wereld
  - wat is hun basis om diefstal, moord .. te veroordelen?

Naturalisme

Het morele dilemma van de atheïst

- Het fundamentele probleem:
  - ▶ welk metafysisch wereldbeeld moet je omarmen om een redelijk en specifieke moraal te kunnen hebben/verdedigen?

- Moreel goed en kwaad en de morele wet zijn geen materiële dingen

- Voor de atheïst bestaat goed / kwaad dus niet
  - ▶ het zijn enkel woorden van individuen en groepen om hun voorkeuren aan te geven.
  - ▶ Gevolg: het zijn subjectieve waarden
  - ▶ er is geen objectieve standaard in het naturalistische universum om de moraliteit van een individu of beschaving te beoorden
  - ▶ het is subjectief ..”goed voor mij“ , “kwaad voor mij”

Naturalisme

De bittere vucht van de atheïstische amoraliteit

- De grote profeet van het atheïsme die het consequent doordacht is de filosoof Friedrich Nietzsche (1844-1900)
  - ▶ het naturalisme neemt afscheid van:
  - ▶ God,
  - ▶ de onsterfelijkheid van de ziel,
  - ▶ zonde, genade,
  - ▶ heil, redding, eeuwig leven.
- voor Nietzsche is het Christendom ontmaskerd als bedrog en illusie.
  - ▶ het betekent de dood van de moraal.
  - ▶ Er is niets om een moraal op te bouwen
  - ▶ de mens wordt Übermensch, hij moet verder zonder God, moraal, religie: God is dood
  - ▶ zijn beste leerling: Hitler

Intermezzo

CKK 357

- Omdat het menselijk individu is als het beeld van God, heeft het de waardigheid van een persoon: hij is niet alleen iets, maar ook iemand. Hij is in staat zichzelf te kennen, zichzelf te bezitten en zichzelf in vrijheid te geven en in contact te treden met andere personen, en hij is door genade geroepen tot een verbond met zijn Schepper, om aan Hem een antwoord van geloof en liefde te geven, dat niemand in zijn plaats kan geven.

Naturalisme

Goede atheïsten en slechte Christenen

- Hier wordt niet gezegd: Christenen zijn goed en atheïsten niet ...
- Het hier gaat niet over individuen.
- De meeste atheïsten hebben wel degelijk (hoge) morele standaarten
- en er zijn ook moreel heel slechte Christenen
- Het gaat hier over het wereldbeeld

Naturalisme

Het kwaad en het bestaan van God

- Het kwaad is het belangrijkste argument van de atheïst tegen God. (theodicee elders)
- Er zijn twee problemen:
  - ▶ 1. dat een almachtige God geen kwaad kan of wil toelaten veronderstelt dat God het ook niet voor een bepaalde periode kan toelaten
    - in laatste geval klopt redenering niet
    - de almachtige, goede God kan wel degelijk redenen daarvoor hebben
  - ▶ 2. (fundamenteel) kwaad is enkel een probleem voor de gelovige, niet voor de atheïst.
    - immers in atheïstisch wereldbeeld bestaat geen objectief kwaad / goed en is er geen norm voor.
  - ▶ toch kan geen enkele atheïst vermijden goed/kwaad te gebruiken.
  - ▶ ook Dawkins en Hitchens moeten absolute morele normen en het bestaan van God aannemen om het probleem ook maar te kunnen stellen.

Naturalisme

De willekeurige ethiek van het atheïsme

- Als men God afwijst welke andere bron, norm of standaard heb je dan?
- Vier alternatieven:
  - ▶ 1. Geluk
  - ▶ 2. Doe niemand tekort (Do no harm)
  - ▶ 3. De meerderheid bepaalt
  - ▶ 4. De experts bepalen
  - ▶ 5. Het verstand

De willekeurige ethiek van het atheïsme

Alternatieve Standard #1: Geluk

- versie 1: De standaard is: wat het grootste geluk zal brengen voor het grootste aantal mensen.
- problemen:
  - hoe is dit te meten?
  - wat is geluk? bezit?
- Punt is:
  - ons wereldbeeld bepaalt wat onze waardes zijn en waar wij geluk vinden
  - geluk kan niet objectief gemeten worden
- versie 2: het individu is ondergeschikt aan het geluk van de groep
- probleem:
  - men kan zich alles permitteren tegenover het individu bv. infanticide (Peter Singer), abortus

De willekeurige ethiek van het atheïsme

Alternatieve Standard #1: Geluk (2)

- grootste probleem:
  - ▶ waarom zou iemand deze standaard willen aannemen en volgen?
  - ▶ als er geen God is, is deze standaard volledig willekeurig en inconsistent
  - ▶ het gaat in tegen het naturalistisch wereldbeeld van het recht van de sterkste (Nietzsche)

De willekeurige ethiek van het atheïsme

Alternatieve Standard #2: Doe niemand tekort (Do not harm)

- Regel: alles is toegestaan zolang je niemand anders pijn/tekort doet
- Probleem:
  - ▶ als mensen enkel geëvolueerde dieren zijn, dan doen ze anderen geen pijn als ze zich als dieren gedragen
    - bv. in sexueel opzicht, promiscuïteit
  - ▶ doe een ander geen pijn, kan je niet afleiden uit de natuur
- Waarom ervaart mensheid dat stelen, enz. fout is?

De willekeurige ethiek van het atheïsme

Alternatieve Standard #3: De meerderheid bepaalt

- **Probleem: dan verandert goed en kwaad als de meerderheid wisselt**
  - ▶ **arbitrair en inconsistent**
    - bv. abortus (soms verboden, soms toegestaan)
    - Joden vermoorden kan

De willekeurige ethiek van het atheïsme

Alternatieve Standard #4: De experts bepalen

- Dit leidde tot eugenetica ...
  - ▶ **het is volkomen arbitrair**
- Je kan geen normen afleiden uit de natuurwetenschap

Intermezzo

CKK 2293 en 2294

- 2293 Wetenschap en techniek zijn kostbare hulpmiddelen, wanneer ze ten dienste staan van de mens en wanneer ze de algehele ontwikkeling ten bate van allen bevorderen; maar op zichzelf kunnen ze noch de zin van het bestaan, noch de zin van de menselijke vooruitgang verklaren.
- 2294 Het is een illusie te eisen dat het wetenschappelijk onderzoek en de toepassing ervan moreel waarde vrij zouden zijn. Toch kan men de criteria voor de oriëntatie van wetenschappelijk onderzoek niet afleiden uit een pure technische efficiëntie, noch uit het nut dat er voor sommigen uit kan voortvloeien ten koste van anderen, noch uit - wat nog erger zou zijn - de heersende ideologieën. Wetenschap en techniek vereisen, vanuit hun intrinsieke betekenis, de onvoorwaardelijke eerbiediging van de fundamentele principes van de zedenwet; ze moeten ten dienste staan van de menselijke persoon, van zijn onvervreemdbare rechten en tevens van zijn waarachtig en integraal welzijn in overeenstemming met Gods heilsplan en wil.

De willekeurige ethiek van het atheïsme

Alternatieve Standard #5: Het verstand.

- Emmanuel Kant (1724-1804) deed een poging: regel bv. spreek altijd de waarheid
- probleem 1: welk wereldbeeld is de basis ervoor
- katholieken: de morele verplichting is een feit!
- probleem 2: hoe ken je deze wet en hoe bepaal je wat goed/kwaad is
  - ▶ vrijwel alle atheïsten snappen dat het geen zin heeft om te spreken over absolute, universele en onveranderlijke wetten (zoals die van Kant) in een heelal dat enkel bestaat uit steeds veranderende en zich ontwikkelende materiële substanties.
  - ▶ wij creëren volgens hen waarden en een ethiek
- waarom zou het verstand de mens binden aan een bepaalde ethiek?
  - ▶ het is enkel het product van evolutie

Naturalisme

Leven zonder God

- Als het leven geen doel heeft dan is ethiek onmogelijk
- Ook de filosoof of docent die ethisch relativisme leert zal niet accepteren dat je als student de boel fleest.

Naturalisme

Maakt kennis onmogelijk

- // uit te werken, voorlopig einde 9/11/2024

